

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/451/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5114210666
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. František Potocký
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5114210666.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Františka Potockého a členov senátu JUDr. Táne Rapčanovej a Mgr. Zuzany Hartelovej, v právnej veci navrhovateľov: 1/ Ing. Q. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXXX/XX, D., 2/ PREFA Bytča - Hrabové.SK, s.r.o., so sídlom Pekárska 11, Trnava, IČO: 31 630 405, 3/ PREFASTAV, a.s., so sídlom Hrabové - Bytča, IČO: 31 640 991, všetci navrhovatelia právne zastúpení AK Burian & Partners, s.r.o., so sídlom Vojtecha Tvrdého 819/1, Žilina, IČO: 47 254 483, proti odporcovi: Ing. V. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. A. XXXX/XX, D., právne zastúpený Advokátskou kanceláriou Hagara - Hagarová, s.r.o., so sídlom Daniela Dlabača 35, Žilina, IČO: 36 806 498, o určenie neplatnosti právnych úkonov, v konaní o odvolaní navrhovateľov proti rozsudku Okresného súdu Žilina č.k. 17C/92/2014-194 zo dňa 18. marca 2015, takto

r o z h o d o l :

1/ Rozsudok okresného súdu

- vo výroku (v poradí druhý), ktorým bol návrh navrhovateľov v rade 1/ až 3/ o určenie neplatnosti záložnej zmluvy uzavretej medzi navrhovateľom v rade 2/ ako záložcom a odporcom ako záložným veriteľom dňa 29.02.2008, ktorej vklad bol povolený Okresným úradom Bytča, katastrálnym odborom, pod č. V1711/2008 zamietnutý, p o t v r d z u j e ,
- vo výroku (v poradí tretí), ktorým bol návrh navrhovateľov v rade 1/ až 3/ o určenie neplatnosti záložnej zmluvy uzavretej medzi navrhovateľom v rade 1/ ako záložcom a odporcom ako záložným veriteľom dňa 29.02.2008, ktorej vklad bol povolený Okresným úradom Bytča, katastrálny odbor, pod č. V1710/2008 zamietnutý, p o t v r d z u j e ,
- vo výroku (v poradí štvrtý), ktorým bol návrh navrhovateľov v rade 1/až 3/ o určenie neplatnosti záložnej zmluvy a mandátnej zmluvy uzavretej medzi navrhovateľom v rade 1/ ako záložcom a odporcom ako záložným veriteľom dňa 01.04.2009, ktorej vklad bol povolený Okresným úradom Bytča, katastrálny odbor, pod č. V263/2009 zamietnutý, potvrdzuje,
-vo výroku (v poradí piaty), a to v tej jeho časti, ktorým bol návrh navrhovateľov v rade 1/ až 3/ o určenie neplatnosti notárskej zápisnice N24/2008, Nz9191/2008, NCR1s9119/2008 zo dňa 05.03.2008 zamietnutý, potvrdzuje.

2/ Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bol zamietnutý návrh navrhovateľov v rade 1/ až 3/ o určenie neplatnosti zmlúv o pôžičke uzavretých medzi navrhovateľom v rade 1/ ako dlžníkom a odporcom ako veriteľom dňa 25.10.2006, dňa 12.12.2006, dňa 31.01.2007, dňa 23.10.2007, dňa 31.01.2008, dňa 29.02.2008 (v poradí prvý výrok), vo výroku, ktorým bol zamietnutý návrh navrhovateľov v rade 1/ až 3/ o určenie neplatnosti vyhlásenia veriteľa, dlžníka a ručiteľov o uznaní dlhu a záväzku splatiť ho zo dňa 05.03.2008 (časť v poradí piateho výroku) a vo výroku o trovách konania (v poradí šiesty výrok) zrušuje a vec v rozsahu zrušenia vracia okresnému súdu na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd napadnutým rozsudkom návrh navrhovateľov v rade 1/ až 3/ o určenie neplatnosti zmlúv o pôžičke uzavretej medzi navrhovateľom v rade 1/ ako dlžníkom a odporcom ako veriteľom dňa 25.10.2006, dňa 12.12.2006, dňa 31.01.2007, dňa 23.10.2007, dňa 31.01.2008, dňa 29.02.2008 zamietol (v poradí prvý výrok). Okresný súd napadnutým rozsudkom ďalej zamietol návrh navrhovateľov v rade 1/ až 3/ o určenie neplatnosti záložnej zmluvy uzavretej medzi navrhovateľom v rade 2/ ako záložcom a odporcom ako záložným veriteľom dňa 29.02.2008, ktorej vklad bol povolený Okresným úradom Bytča, katastrálny odbor pod č. V 1711/2008 (v poradí druhý výrok). Zamietol i návrh navrhovateľov v rade 1/ až 3/ o určenie neplatnosti záložnej zmluvy uzavretej medzi navrhovateľom v rade 1/ ako záložcom a odporcom ako záložným veriteľom dňa 29.02.2008, ktorej vklad bol povolený Okresným úradom Bytča, katastrálny odbor pod č. V 1710/2008 (v poradí tretí výrok), ďalej zamietol návrh navrhovateľov v rade 1/ až 3/ o určenie neplatnosti záložnej zmluvy a mandátnej zmluvy uzavretej medzi navrhovateľom v rade 1/ ako záložcom a odporcom ako záložným veriteľom dňa 01.04.2009, ktorej vklad bol povolený Okresným úradom Bytča, katastrálny odbor pod č. V 263/2009 (v poradí štvrtý výrok), okresný súd nakoniec zamietol i návrh navrhovateľov v rade 1/ až 3/ o určenie neplatnosti vyhlásenia veriteľa, dlžníka a ručiteľov o uznaní dlhu a záväzku splatiť ho zo dňa 05.03.2008 a o určenie neplatnosti notárskej zápisnice N 24/2008, Nz 9191/2008, NCR I.s 9119/2008 zo dňa 05.03.2008 (v poradí piaty výrok). O trovách konania si okresný súd vymienil rozhodnúť do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (v poradí šiesty výrok).

V odôvodnení rozsudku uviedol, že navrhovatelia sa podaným návrhom domáhali určenia absolútnej neplatnosti zmlúv o pôžičke uzatvorených v dňoch 25.10.2006, 12.12.2006, 31.01.2007, 23.10.2007, 31.01.2008, 29.02.2008 z dôvodu, že odporca v súvislosti s uzavretými zmluvami poskytol navrhovateľovi v rade 1/ nižšie sumy, ako boli deklarované v jednotlivých zmluvách, pričom rozdiel mali tvoriť úroky ako odplata za užívanie istiny, hoci zmluvy boli uzavreté ako bezúročné. Navrhovatelia teda tvrdili, že nedošlo k reálnemu odovzdaniu predmetu pôžičiek tak, ako bol definovaný v tej-ktorej zmluve, t.j. nebola zhoda medzi vôľou a prejavom. S poukazom na vyššie uvedené tvrdenia a zároveň namietali aj platnosť všetkých záložných zmlúv, uznávacieho prejavu zo dňa 05.03.2008, ako i notárskej zápisnice N 24/2008, Nz 9191/2008 zo dňa 05.03.2008 (ďalej už len „notárska zápisnica zo dňa 05.03.2008“).

Okresný súd na podklade vykonaného dokazovania a s poukazom na ust. § 80 písm. c/ O.s.p. dospel k záveru, že na strane navrhovateľa v rade 1/ nie je daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti ani jednej zmluvy o pôžičke, pretože úkonom zo dňa 29.02.2008 uznal svoj záväzok (dlh vo výške 10.250.000,00 Sk) voči odporcovi. V tomto smere doplnil, že uznanie dlhu je samostatný zabezpečovací inštitút, ktorý zakladá právnu domnienku dlhu v čase uznania. Pokiaľ ide o navrhovateľov v rade 2/, 3/, okresný súd ich návrh o určenie neplatnosti zmlúv o pôžičke zamietol z dôvodu, že neboli účastníkmi tohto vzťahu.

Pokiaľ sa navrhovatelia v rade 1/ až 3/ podaným návrhom domáhali určenia neplatnosti záložných zmlúv, ktorých vklad bol povolený príslušným katastrálnym odborom pod č. V 1710/2008, V 1711/2008, V 263/2009, okresný súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že žaloba o určenie v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. nie je spravidla opodstatnená vtedy, ak má požadované určenie len povahu predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je alebo nie je právny vzťah alebo právo, a to najmä vtedy, ak takáto predbežná otázka nerieši alebo nemôže riešiť celý obsah alebo dosah sporného právneho vzťahu alebo práva. Pokiaľ na základe záložnej zmluvy bolo záložné právo vložené do katastra nehnuteľností, právna otázka, či záložná zmluva je alebo nie je platným právnym úkonom, predstavuje v tejto situácii iba vyriešenie predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či na nehnuteľnostiach záložcu viazne v prospech záložného veriteľa záložné právo. Aj keby záložná zmluva bola neplatným právnym úkonom, nemôže prípadné určenie jej neplatnosti viesť k odstráneniu právnej neistoty navrhovateľov v rade 1/, 2/ alebo k zamedzeniu ohrozenia ich práva. Stav ohrozenia práva navrhovateľov v rade 1/, 2/ alebo neistota v ich právnom postavení sa totiž v takomto prípade neodstráni tým, že bude vyriešená predbežná otázka, z ktorej bez ďalšieho vzťah (právo) významný pre právny pomer účastníkov ešte nevyplýva, ale až určením, či tu je alebo nie je záložné právo, prípadne ak už došlo k realizácii záložného práva, určením, či tu je alebo nie je iné právo, napr. vlastnícke. V prejednávanej veci sa navrhovatelia v rade 1/, 2/ nedomáhajú určenia, že nehnuteľnosti (zapísané na LV č. XXXX k. ú. M. A. a LV č. XXX, XXX, XXX k. ú. S.) nie sú zaťažené v prospech odporcu záložným právom, ale len určenia neplatnosti záložných zmlúv. Vzhľadom na to, že určením neplatnosti záložných zmlúv sa nemôže vyriešiť celý obsah a dosah sporného právneho vzťahu medzi účastníkmi, nemôže byť na takomto určení neplatnosti záložných zmlúv naliehavý právny záujem. Vo vzťahu k predmetným záložným zmluvám navrhovateľ v rade 3/ navyiac nepreukázal ani existenciu aktívnej vecnej legitímácie.

Pri posudzovaní existencie naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti vyhlásenia veriteľa, dlžníka, ručiteľov o uznaní dlhu a záväzku splatiť ho zo dňa 05.03.2008 a na určenie neplatnosti notárskej

zápisnice zo dňa 05.03.2008, okresný súd prihliadol k tomu, že podľa označeného právneho úkonu pojatého do notárskej zápisnice je vedené exekučné konanie a tiež prihliadol na osobitosti notárskej zápisnice ako exekučného titulu, na základe ktorého bola nariadená exekúcia. Skutočnosti tvrdené v predmetnom návrhu navrhovateľa namietajú i v prebiehajúcom exekučnom konaní, a to v rámci námietok proti exekúcii. Preto okresný súd dospel k záveru, že s ohľadom na prebiehajúcu exekúciu nie je daný naliehavý právny záujem a nie je možné pomocou takto podaného návrhu riešiť ako predbežné otázky, ktoré sa riešia v inom prebiehajúcom konaní.

O trovách konania si vymienil okresný súd rozhodnúť v zmysle ust. § 151 ods. 3 O.s.p. po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Proti rozsudku podali odvolanie navrhovateľa, ktorí ho navrhli zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie, eventuálne vo veci inak objektívne rozhodnúť.

V dôvodoch odvolania namietali, že okresný súd sa vôbec nezaoberal absolútnou neplatnosťou zmlúv o pôžičke, obmedzil sa len na konštatovanie, že ak navrhovateľ v rade 1/ uznal dňa 29.02.2008 záväzok voči odporcovi, určenie neplatnosti zmlúv o pôžičke nemôže nijako ovplyvniť jeho právne postavenie. Uvedený záver okresného súdu je v rozpore s ustálenou judikatúrou a právnou definíciou uznania záväzku. Okresný súd sám paradoxne uvádza o presune dôkazného bremena na dlžníka, navrhovateľ v rade 1/ ako dlžník sa snažil preukázať (výpisom zo svojho účtu a podobne), že dlh mu voči odporcovi nevznikol, okresným súdom mu to však nebolo umožnené. Rozsudok okresného súdu je teda v tejto časti nepreskúmateľný. Okresný súd navyše pripisuje uznaniu dlhu účinky absolútnej nevyvrátiteľnosti záväzkových úkonov. Za nesprávny považovali názor okresného súdu o absencii naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zmlúv o pôžičke. Uznanie záväzku má len účinky vyvrátiteľné dôkazom opaku, pričom ak sa preukáže neplatnosť právnych úkonov napriek tomu, že boli uznané, sú neplatné. Ich naliehavý právny záujem je daný aj tým, že rozhodnutie vo veci žaloby o určení je právne relevantné pre posúdenie nároku na plnenie zo strany odporcu, a to najmä príslušenstva pôžičky. Od posúdenia platnosti napádaných právnych úkonov závisí aj ďalšie konanie odporcu pri výkone práv, ako i nadobudnutie istoty navrhovateľov ohľadom právneho stavu vo vzťahu k odporcovi. Navrhovateľa vo vzťahu k argumentácii okresného súdu, že s ohľadom na prebiehajúcu exekúciu v danom prípade nie je daný naliehavý právny záujem a nie je možné pomocou takto podaného návrhu riešiť predbežné otázky, ktoré sa riešia v inom prebiehajúcom konaní, poukázali na skutočnosť, že ide o absolútnu neplatnosť zmlúv o pôžičke, pričom exekučný súd môže skúmať len zákonnosť exekučného titulu, ktorým je notárska zápisnica ako taká. Exekučný súd nemá možnosť z notárskej zápisnice posúdiť platnosť zmlúv o pôžičke, čoho sa navrhovateľa domáhajú. Z uvedeného dôvodu sa nestotožňujú s argumentáciou okresného súdu v tomto ohľade, naopak, je to súd, ktorý má posúdiť najmä platnosť zmlúv o pôžičke ako takých, z ktorých mali vzniknúť záväzky, ktoré boli zabezpečované aj exekučným titulom. Zotrvali na stanovisku, že bez určenia neplatnosti relevantných zmlúv o záložnom práve príslušný katastrálny orgán nemôže vymazať zapísané záložné práva v katastri nehnuteľností.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že okresný súd sa dostatočne vysporiadal s otázkou vecnej legitímácie účastníkov i otázkou naliehavého právneho záujmu. V podrobnostiach uviedli, že Notársky poriadok ani Občiansky zákonník, resp. iný právny predpis neobsahujú také ustanovenia, ktoré by umožňovali dotknutej osobe domáhať sa neplatnosti notárskej zápisnice. V hmotnom práve sa nachádzajú len zákonné ustanovenia upravujúce platnosť právneho úkonu. Preto žaloba o neplatnosť notárskej zápisnice nemá oporu v príslušných právnych predpisoch a ani účastník sa nemôže s úspechom domáhať určenia neplatnosti notárskej zápisnice, nakoľko na takomto určení nie je naliehavý právny záujem. Z hľadiska ústavného princípu rovnosti strán pred zákonom aj pred súdom nemožno opomenúť ani ústavný princíp právnej istoty veriteľa v záväzkovo-právnom vzťahu. Pokiaľ by súd pri hodnotení dôkazov nebral do úvahy zo strany dlžníka uznaný dlh napriek tomu, že v konaní nebolo uznanie dlhu vyvrátené, došlo by k narušeniu princípu, z ktorého inštitút uznania dlhu vychádza. Už len z hľadiska toho, že notárska zápisnica môže byť považovaná za určitých zákonom splnených podmienok za exekučný titul, nemôže odporovať sama sebe a žiadnemu princípu ústavnej hodnoty. Odporca zotrval na argumentácii, že bol to práve navrhovateľ v rade 1/, ktorý od neho požadoval, aby mu časť finančných prostriedkov vyplatil v hotovosti a časť na účet. Navrhovateľ v rade 1/ si nesplnil dôkaznú povinnosť, keď nevedel ani preukázať, aká suma mu bola poskytnutá na účet a či obdržal nejakú finančnú hotovosť od neho. Právne odôvodnenie rozsudkových výrokov považoval odporca za jednoznačné a presvedčivé, argumentáciu navrhovateľov hodnotil ako tendenčný pokus o zmenu rozhodnutia v ich prospech. Na základe týchto skutočností navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať náhradu trov odvolacieho konania.

Krajský súd ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, podľa § 212 ods. 1 O.s.p. preskúmal rozsudok okresného súdu v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní a po preskúmaní ho bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 za použitia § 156 ods. 3 O.s.p.) sčasti podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil a sčasti podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/ O.s.p. zrušil, to všetko z nasledovných dôvodov:

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že pokiaľ okresný súd zamietol návrh navrhovateľov o určenie neplatnosti záložných zmlúv (ktorých vklad bol povolený príslušným okresným úradom - katastrálnym odborom pod č. V 1710/2008, V 1711/2008, V 263/2009) pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na tomto určení, jeho rozhodnutie (v poradí druhý, tretí, štvrtý výrok) je správne. Okresný súd v odôvodnení písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku (str. 10) správne a v súlade s ustálenou judikatúrou (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.02.2009 sp. zn. 4Cdo/89/2007, rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 30.06.2015, sp. zn. 6Co/242/2015, rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21Cdo/58/2003) vyšiel zo záveru, že pokiaľ i na základe záložnej zmluvy bolo záložné právo vložené do katastra nehnuteľností, otázka, či záložná zmluva je platná alebo nie, predstavuje iba predbežnú otázku vo vzťahu k posúdeniu, či na nehnuteľnostiach záložcu viazne v prospech záložného veriteľa záložné právo. Okresný súd zároveň správne v tomto smere poznamenal, že stav ohrozenia právnej neistoty záložcov (v prejednávanej veci navrhovateľov v rade 1/, 2/) možno odstrániť iba žalobou o určenie, či tu je alebo nie je záložné právo, resp. ak by už došlo k realizácii záložného práva, o určenie, či tu je alebo nie je iné právo (napr. vlastnícke). Odvolací súd na podporu správnosti záverov okresného súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu navrhovateľov na požadovanom určení (o neplatnosť záložných zmlúv) poukazuje i na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21Cdo/1366/2005, v zmysle ktorého ak pohľadávka, pre ktorú bolo záložné právo zriadené, v skutočnosti platne nevznikla, nie je to dôvodom neplatnosti záložnej zmluvy, táto okolnosť má za následok, že podľa záložnej zmluvy záložné právo nevznikne. Nakoniec možno súhlasiť i so záverom okresného súdu, že navrhovateľ v rade 3/ vo vzťahu k predmetným záložným zmluvám nepreukázal existenciu aktívnej vecnej legitímácie, nakoľko nebol účastníkom týchto zmlúv.

Okresný súd správne (pre nedostatok naliehavého právneho záujmu v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p.) zamietol i návrh navrhovateľov, ktorým sa domáhali určenia neplatnosti notárskej zápisnice N 24/2008, Nz 9191/2008 zo dňa 05.03.2008. Notárka označenou notárskou zápisnicou spísala vyhlásenie povinných osôb (navrhovateľov v rade 1/, 2/, 3/ a ďalšej osoby - PREFA Bytča - HRABOVÉ, a.s.) o uznaní záväzku, o súhlase s vykonateľnosťou notárskej zápisnice a s exekúciou podľa § 41 ods. 2 Exekučného poriadku. Notárska zápisnica (§ 46 a nasl. Notárskeho poriadku) sa spisuje o právnom úkone, ktorý vznikol ešte pred jej spísaním, pričom notárska zápisnica len osvedčuje tento úkon. Notárska zápisnica teda sama o sebe nie je právnym úkonom, ale je len formou, akou notári spisujú zmluvy, závetý a iné právny úkony, t.j. formou, v akej je určitý právny úkon urobený. Keďže notárska zápisnica nie je právnym úkonom, v konaní pred súdom sa nemožno úspešne domáhať určenia jej neplatnosti. Okresný súd z hľadiska svojich záverov o nedostatku naliehavého právneho záujmu navrhovateľov na určení neplatnosti notárskej zápisnice tiež správne uviedol, že skutočnosti uvádzané v predmetnom konaní navrhovateľa namietajú i v prebiehajúcom exekučnom konaní, a preto nie je možné pomocou návrhu o určenie neplatnosti notárskej zápisnice riešiť otázky, ktoré sa riešia v inom prebiehajúcom konaní. Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené zistenia a právne úvahy potvrdil rozsudok okresného súdu v poradí piatom výroku, avšak len v tej jeho časti, ktorou bol zamietnutý návrh navrhovateľov o určenie neplatnosti notárskej zápisnice N 24/2008, Nz 9191/2008 zo dňa 05.03.2008.

Okresný súd napadnutým rozsudkom ďalej zamietol návrh navrhovateľov o určenie neplatnosti zmlúv o pôžičkách uzavretých 25.10.2006, 12.12.2006, 31.01.2007, 23.10.2007, 31.01.2008, 29.02.2008 medzi navrhovateľom v rade 1/ ako dlžníkom a odporcom ako veriteľom (v poradí prvý výrok), ako i návrh navrhovateľov u určenie neplatnosti vyhlásenia veriteľa, dlžníka a ručiteľov o uznaní dlhu a záväzku zo dňa 05.03.2008 (časť piateho výroku) pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na strane navrhovateľa v rade 1/ a tiež pre nedostatok aktívnej legitímácie na strane navrhovateľov v rade 2/, 3/. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku okresného súdu a s prihliadnutím na odvolacie námietky navrhovateľov dospel k záveru o nepresvedčivosti i čiastočnej nepreskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku vo vzťahu k uvedeným výrokom.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva (str. 9 ods. 2), že okresný súd bol toho názoru, že ak navrhovateľ v rade 1/ úkonom zo dňa 29.02.2008 uznal svoj záväzok, žaloba o určenie neplatnosti zmlúv o pôžičke nemôže jeho právne postavenie nijako ovplyvniť, a preto na jeho strane nie je daný naliehavý

právny záujem na požadovanom určení. V predchádzajúcej časti odôvodnenia (str. 8 posledný odsek s pokračovaním na str. 9) okresný súd poukázal na skutočnosť, že navrhovateľ v rade 1/ (dlžník) svoj pôvodný záväzok vyplývajúci zo zmlúv o pôžičke právnym úkonom zo dňa 29.02.2008 uznal, pričom uznanie dlhu je samostatným zabezpečovacím inštitútom, ktorý zakladá právnu domnienku existencie dlhu v čase uznania, ktorá je však vyvrátiteľná dôkazom opaku a dôkazné bremeno sa v tomto prípade presúva z veriteľa na dlžníka. Na dlžníkovi teda je, aby preukázal, že dlh nevznikol, že bol splnený alebo inak zanikol. Navrhovatelia v podanom odvolaní poukazovali na rozpornosť a nepreskúmateľnosť uvedených záverov okresného súdu, ktorý na jednej strane uviedol, že právna domnienka o existencii dlhu na základe jeho uznania je vyvrátiteľná dôkazom opaku, na strane druhej sa obmedzil len na konštatovanie o nedostatku naliehavého právneho záujmu navrhovateľov na požadovanom určení (o neplatnosť zmlúv o pôžičke) bez toho, aby im umožnil preukázať, že dlh voči odporcovi nevznikol. Odvolací súd vyhodnotil uvedenú odvolaciu námietku navrhovateľov ako dôvodnú konštatujúc, že okresný súd sa v odôvodnení písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku nedostatočne vysporiadal s otázkou existencie naliehavého právneho záujmu navrhovateľov na požadovanom určení (o neplatnosť zmlúv o pôžičke) ani s otázkou aktívnej vecnej legitímácie navrhovateľov v rade 2/, 3/ vo vzťahu k žalobe o určenie neplatnosti zmlúv o pôžičke.

Otázkou naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti právneho úkonu, na ktorý bol odkaz v notárskej zápisnici v súvislosti s uznaním dlhu, sa zaoberal Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí zo dňa 25.11.2010, sp. zn. 3Cdo/63/2009, v ktorom okrem iného uviedol, že skutočnosť, že sa osoba povinná zaviazala poskytnúť oprávnenej osobe určité plnenie a dohoda o tom je uvedená v notárskej zápisnici so súhlasom s vykonateľnosťou, celkom nevylučuje, aby v individuálnych prípadoch (so zreteľom na osobitné okolnosti prejednávanej veci) sa povinná osoba domáhala návrhom na súde určení, že nie je povinná plniť, resp. že neexistuje dlh, ktorý by mala plniť. Ďalej uviedol, že exekučný súd pri posudzovaní vykonateľnosti notárskej zápisnice síce posudzuje iba to, či sú dané formálne a materiálne predpoklady vykonateľnosti, a to bez zreteľa na hmotnoprávny základ, na strane druhej prejav povinnej osoby urobený v notárskej zápisnici, ktorý má mať procesné dôsledky, nezbavuje povinnú osobu možnosti urobiť predmetom súdneho konania samotný hmotnoprávny vzťah a povinnosť z neho vyplývajúcu. To potom znamená, že v sporovom konaní je možné domáhať sa samostatným návrhom určení neplatnosti právneho úkonu (vo veci riešenej Najvyšším súdom SR zmluvy o výpožičke - poznámka odvolacieho súdu), na ktorý bol v notárskej zápisnici odkaz v súvislosti s uznaním dlhu. Podobné závery o existencii naliehavého právneho záujmu povinnej osoby na určení neplatnosti zmluvy o pôžičke a na určení neplatnosti uznania dlhu do notárskej zápisnice vyplývajú i z rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 29.05.2013, sp. zn. 17Co/157/2012 (podľa záverov označeného súdu u povinnej osoby, t.j. na strane dlžníka bol daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení práve z dôvodu, že prebieha exekučné konanie - poznámka odvolacieho súdu). Aj ustálená súdna prax, napr. R 10/2003, R 76/2005, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 24.02.2010, sp. zn. 3Cdo/37/2009) považuje za žalobu v zmysle ust. § 80 písm. c/ O.s.p. aj žalobu, predmetom ktorej je určenie neplatnosti právneho úkonu. V poslednom označenom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sa síce uvádza, že i keď určenie platnosti či neplatnosti právneho úkonu, t.j. určenie jeho bezvadnosti či vadnosti nezodpovedá doslovnému zneniu § 80 písm. c/ O.s.p., v kontexte konkrétnych okolností môže byť i takýmto určením zároveň nepriamo určená existencia či neexistencia právneho vzťahu alebo práva. V zmysle ust. § 34 Občianskeho zákonníka je totiž právny úkon právnou skutočnosťou majúcou za následok vznik, zmenu alebo zánik práv a povinností, teda aj vznik, zmenu alebo zánik právnych vzťahov, ktorých obsahom sú subjektívne práva a povinnosti.

Pokiaľ teda okresný súd v prejednávanej veci zamietol návrh navrhovateľov na určenie neplatnosti zmlúv o pôžičke zo dňa 25.10.2006, 12.12.2006, 31.01.2007, 23.10.2007, 31.01.2008 a 29.02.2008 (v poradí prvý výrok) i na určenie neplatnosti vyhlásenia veriteľa, dlžníka a ručiteľa o uznaní dlhu a záväzku zo dňa 05.03.2008 (časť piateho výroku) pre nedostatok naliehavého právneho záujmu len z toho dôvodu, že navrhovateľ v rade 1/ dňa 29.02.2008 uznal svoj záväzok voči odporcovi, jeho závery v tejto časti nezodpovedajú vyššie uvedenej judikačnej súdnej praxi. Odvolací súd považuje za potrebné (vo vzťahu k prvému výroku rozsudku okresného súdu) ďalej uviesť, že okresný súd mal vyvodiť právne závery i zo skutočnosti, že doposiaľ nebola v konaní preukázaná písomná zmluva o pôžičke zo dňa 31.01.2008 a tiež posúdiť obsah listiny zo dňa 29.02.2008 s názvom zmluva o pôžičke (č.l. 164 spisu) najmä v tom smere, či sa vôbec jedná o zmluvu o pôžičke. Pokiaľ okresný súd v odôvodnení rozsudku uviedol (str. 9 ods. 2), že predpokladom úspešnosti určovacej žaloby je tiež existencia vecnej legitímácie, ktorú má len ten, kto je zúčastnený na právnom vzťahu, o ktorý v konaní ide a že navrhovatelia v rade 2/, 3/ ani nie sú účastníkom tohto vzťahu, z uvedeného záveru sa nedá jednoznačne vyvodiť, či okresný súd myslel, že navrhovatelia v rade 2/, 3/ nemali aktívnu legitímáciu na podanie návrhu o určenie neplatnosti zmlúv o

pôžičke. Ak mal na mysli túto skutočnosť, potom mal bližšie vysvetliť, či označení navrhovateľa nemajú aktívnu legitimáciu ani z dôvodu, že pri zmluvách o pôžičke vystupovali ako ručiteľia.

Časť piateho výroku rozsudku okresného súdu (o zamietnutí návrhu navrhovateľov o určenie neplatnosti vyhlásenia veriteľa, dlžníka a ručiteľov o uznaní dlhu a záväzku zo dňa 05.03.2009) trpí podľa názoru odvolacieho súdu i procesnou vadou podraditeľnou pod ust. § 212 ods. 3 O. s. p.. Zo spisového materiálu vyplýva, že navrhovateľa v návrhu na začatie konania zo dňa 24.03.2014 (č.l. 10 spisu) žiadali okrem iného určiť neplatnosť vyhlásenia dlžníka a ručiteľov o uznaní dlhu a záväzku zo dňa 05.03.2008 (nie aj vyhlásenia veriteľa - poznámka odvolacieho súdu), ktorý petit na pojednávaní dňa 18.03.2015 (č.l. 171) žiadali zmeniť len v tom smere, že vyhlásenie navrhovateľov v rade 1/ až 3/ o uznaní dlhu a záväzku zo dňa 05.03.2008 je neplatné (právny zástupca navrhovateľa zrejme chcel len zmeniť slová „dlžníka a ručiteľov“ za slová „navrhovateľov v rade 1/ až 3/“ - poznámka odvolacieho súdu). Okresný súd však tento prejav právneho zástupcu navrhovateľa posúdil ako zmenu návrhu, ktorú pripustil tak, že navrhovateľa žiadali určiť neplatnosť i vyhlásenia veriteľa (t.j. odporcu), čo však zatiaľ nekorešponduje s tým, čo uviedol právny zástupca navrhovateľov na pojednávaní dňa 18.03.2015, nakoľko z prejavu právneho zástupcu navrhovateľa nevyplýva, že by zmenil pôvodný žalobný petit tak, že by sa dožadoval určenia neplatnosti i vyhlásenia veriteľa, t.j. odporcu. Okresný súd v ďalšom konaní odstráni i túto pochybnosť, aby bolo bez dôvodných pochybností zjavné, akého petitu sa navrhovateľa domáhajú vo vzťahu k určeniu neplatnosti vyhlásenia o uznaní dlhu a záväzku zo dňa 05.03.2008. Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené zistenia a právne úvahy rozsudok okresného súdu v poradí prvom výroku, v časti piateho výroku i v závislom výroku od týchto výrokov, t.j. vo výroku o trovách konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.